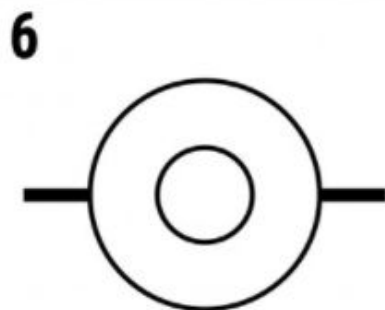
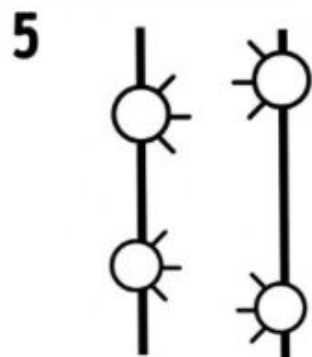
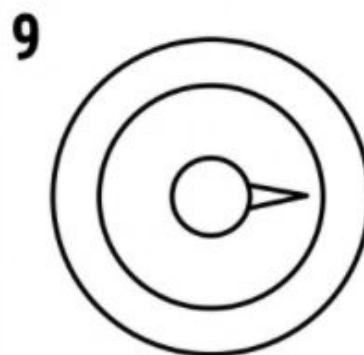
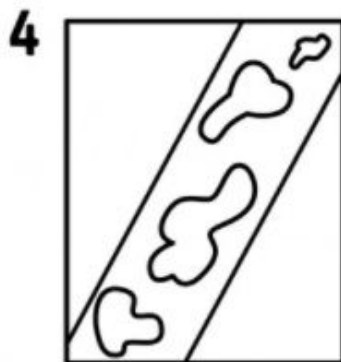
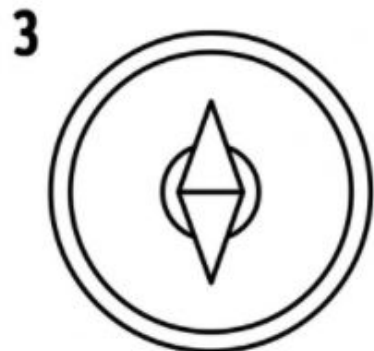
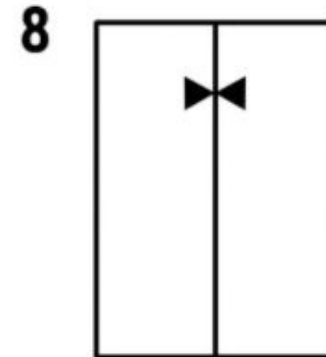
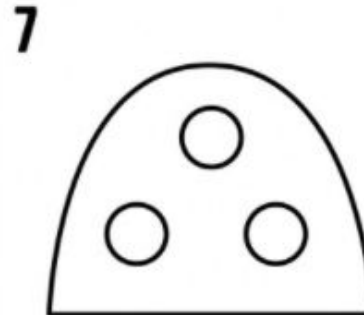
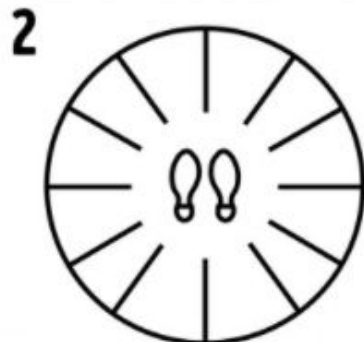
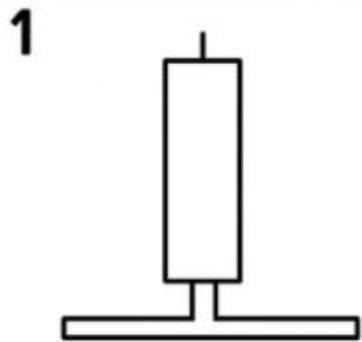

CO JE TO KREATIVITA?

Ellis Paul Torrance
Joy Paul Guilford

-
1. Obvyklý člověk pravděpodobně uvidí svíčku na obrázku, ale je to také vývrtka, která uvízla v korku.
 2. Myslíte si, že je to jen pár stop v kruhu? Někteří lidé říkají, že je to výsadkář, který přistává na zemi (viděno zezadu).
 3. Vypadá to jako kompas. Ale člověk s nestandardním myšlením uvidí v hnízdě i hladové miminko, který volá po své matce (shlédnuto shora).
 4. Vypadá to jako louže na silnici. Ale ve skutečnosti je to žirafa viděná z okna z druhého patra.
 5. Na první pohled to nelze k ničemu přirovnat? Ale co když si představíte, že je to medvěd, který leze po stromě... Už vidíte jeho tlapky?
 6. Vidíte auto? Snažte se vidět tančícího Mexičana, který nosí sombrero (pohled shora).
 7. Obyčejní lidé vidí polovinu klobásy nebo podpatek. Ale je to také vlak vystupující z tunelu (viděno zepředu).
 8. Zdá se Vám to jako mužská košile s motýlkem? Někteří lidé si myslí, že tento snímek ukazuje nepřítomného číšníka, který uvízl mezi dveřmi výtahu.
 9. Nadšenci automobilů vidí rychloměr; fyzici vidí barometr. Lidé s nestandardním myšlením vidí sněhuláka (shlédnuto shora).
 10. Mnoho lidí říká, že se „někdo schovává za něčím“. Je mnohem zábavnější si myslet, že se jedná o pohraniční stráž se svými psy, kteří se schovávají za barikádou.

Výsledky?

Jediná věc, která naznačuje vaši kreativitu, je, **jak odlišná je vaše odpověď** od těch nejzřetelnějších odpovědí a od **počtu možných variant**, na které přijdete.

1–2 odpovědi: Jste kreativní jako většina obyvatel Země. Nebo jste nebrali zkoušku vážně.

3–5 odpovědí: Gratulujeme! Máte nestandardní schopnosti myšlení a jste kreativní při řešení problémů.

6 nebo více odpovědí: Nic nemůže stát v cestě vaší vytrvalosti. Vaše kreativní myšlení je zkrátka dokonalé!

Intelligence vs. kreativita

Historie

- nové vědomosti a praktické dovednosti
- schopnost učit se

INTELLIGENCE

Nové milénium

- rychlé proměny
- široká škála složitých problémů a příležitostí

KREATIVITA

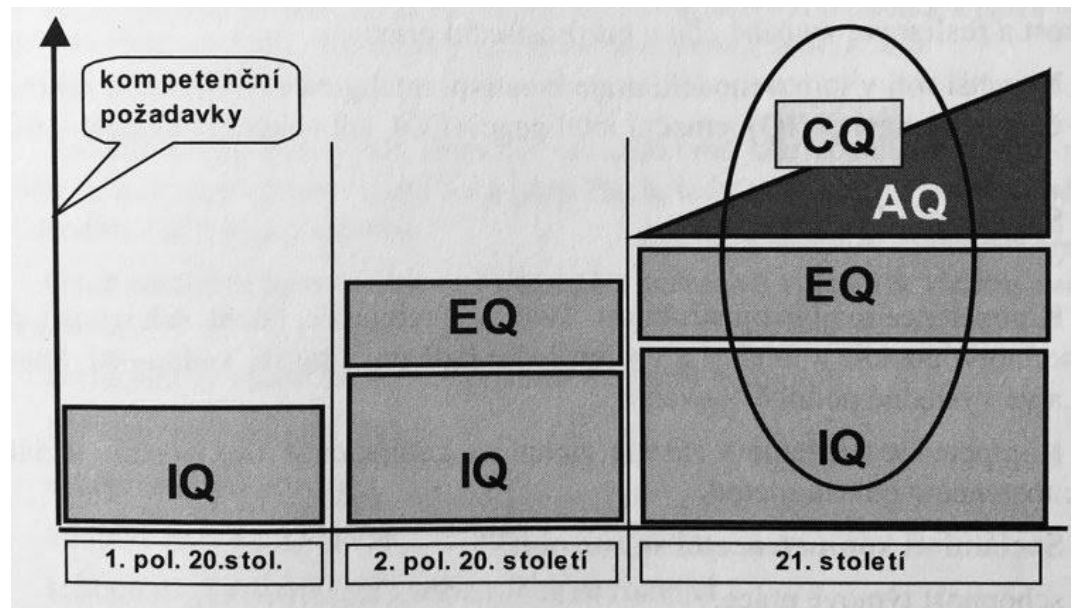
Model kompetenčních požadavků

IQ – věcné, odborné a metodické

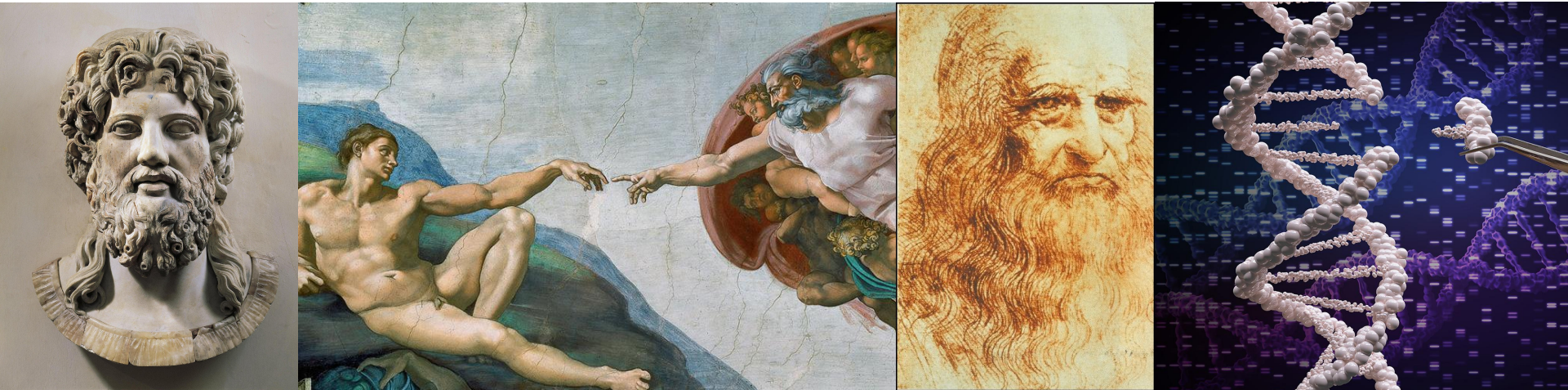
EQ – sociální a osobnostní

AQ – akční

CQ – kreativní

Stručné dějiny teorie kreativity

- Do renesance: za vším dobrým stojí bůh
- Renesance: tvořivost dána „do vínku“
- Počátek 20. století: spor geny versus výchova

Stručné dějiny teorie kreativity

— Poslední dekády: biologicko-psychosociální teorie – „každý tvůrčí čin se rodí ze složité interakce mezi biologickými, psychologickými a sociálními silami“

Creativity
and Innovation
European Year 2009

Některé „oficiální“ definice

“ Kreativita je dispozice vytvářet a (roz)poznávat hodnotné inovace. (Harold Lasswell, 1948)

“ Kreativita je schopnost vytváření nových kulturních a technických, duchovních a materiálních hodnot ve všech oborech lidské činnosti. (Marie Königová, 1979)

“ Dílo nebo řešení problému se považuje za kreativní do té míry, do jaké je novým, správným a přínosným řešením zadaného úkolu, a zároveň do jaké míry je úkol více heuristický (objevný, originální, původní, předpokládající nové řešení) než algoritmický (známý úkol s rutinním řešením). (Theresa Amabile, 1983)

Z pera AI

“ Kreativitu můžeme chápat jako schopnost vidět více možností tam, kde jiní vidí jen jednu. Nebo jako dovednost vyvázat se z determinismu současnosti a představit si alternativy, které se jiným zdají nemožné. V tom smyslu je kreativita nejen prostředkem k inovaci, ale i způsobem, jak si udržet duševní svobodu v době, kdy se zdá, že všechno už bylo nějak předurčeno daty, algoritmy nebo očekáváním společnosti.

Kreativitu lze chápat jako...

1. schopnost
představit si nebo vymyslet něco nového
tvořit nápady, řešení, myšlenky, díla, a to
za použití kombinace / změny / reapiikace
existujících nápadů
2. postoj jednotlivce, který
charakterizuje
souhlas, přijetí změny a novinky
ochota hrát si s nápady a myšlenkami
flexibilita v pohledu na věc

tvrdou prací
3. proces
charakterizovaný
kontinuální myšlenkovou činností na
generování řešení
prostorem pro improvizaci
řádem

(Žák, 2004)

Multioborovost

Kreativitou se zabývala filozofie, sociologie i psychologie

- otcem studia moderní kreativity americký psycholog **Joy Paul Guilford** – vymezení kreativity a jejího moderního chápání jako *vlastnosti člověka, vycházející z určitých potřeb a projevující se mentálními procesy, směřovanými k definovanému cíli*
- psycholog **Abraham Maslow** – kreativita vychází z potřeb, které Maslow definoval ve své pyramidě
- psycholog **Tony Buzan** – rozvoj teorie mnohohvrstevné inteligence, otec myšlenkových map

Kritéria kreativity

Psychologie považuje za kreativní takové jednání, uvažování, myšlení, které splňuje následující:

1. originalita
2. správnost
3. aplikovatelnost a užitečnost
4. hodnota – přínos

(Žák, 2004)

Sociální faktory

(Dacey, Lennon, 2000)

Daceyho výzkum, 1989

56 rodin se 100 mladistvými

První polovina rodin s jedním z rodičů, který náležel k 5 % nejkreativnějších příslušníků své profese

Druhá polovina rodin s mladistvým patřícím k 5 % nejtvůřivějších studentů

→ více než polovina dětí nadprůměrně tvořivých

→ pouze třetina rodičů nadprůměrně tvořivých

Sociální faktory

Významnější úlohu než genetická výbava MOHOU hrát faktory související s prostředím:

- rodina
- vzdělávací systém
- kultura ad.

Psychologické faktory

Jaký je podle vás kreativní člověk? Jaké má vlastnosti? Jak se chová?

Psychologické faktory

Deset osobnostních rysů výrazně se podílejících na tvořivosti (Dudková, Hall, 1992)

1. **tolerance vůči dvojznačnosti**
2. **stimulační svoboda**
3. **funkční svoboda**
4. flexibilita
5. ochota riskovat
6. **preferance zmatku**
7. **prodleva uspokojení**
8. oproštění od stereotypů sexuální role
9. vytrvalost
10. odvaha

Psychologické faktory

(Dacey, Lennon, 2000)

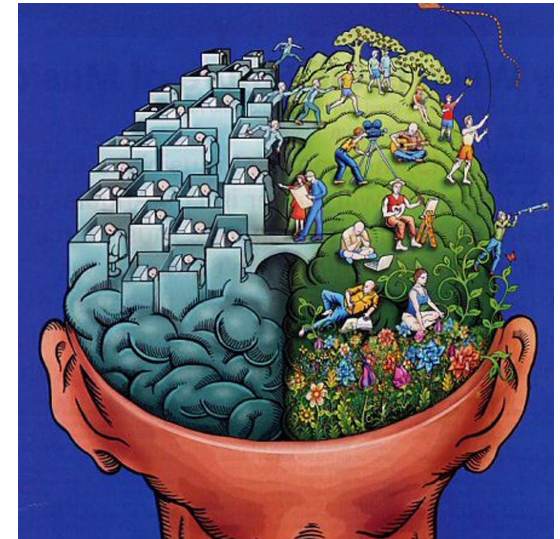
Vlastnosti vycházející z dalších výzkumů. Tvořiví lidé:

- jsou vnímavější vůči existenci problémů,
- mají větší sklony k emočním poruchám, zároveň ale disponují větším sebeovládáním, s nímž tyto sklony zvládají,
- **dokáží být ve svém myšlení analytičtí i intuitivní,**
- dokáží uvažovat konvergentně (schopnost řešit problémy, na které existuje jediná správná odpověď), tak divergentně (... mnoho možných odpovědí),
- mají vyšší než průměrnou inteligenci, ale zpravidla nedosahují „geniality“,
- jsou otevřenější vůči zkušenostem a méně se brání přijímání nových informací,
- **cítí se být sami zodpovědní za většinu, toho, co se jim přihodí,**
- rádi si hrají a jsou s dětmi,
- častěji se zabývají samostatnými činnostmi, obzvláště v dětství,
- častěji zpochybňují status quo,

- **jsou více nezávislí na mínění druhých, méně se bojí vlastních podnětů a skrytých emocí,**
- rádi sami plánují, sami se rozhodují a potřebují minimální trénink a zkušenosti s vedením sebe sama,
- **neradi pracují s druhými lidmi a dávají přednost vlastnímu názoru na svoji práci před názory druhých,**
- zauímají optimistický postoj vůči komplexním a složitým úkolům,
- mají nejvíce nápadů v situacích, kdy existuje možnost vyjádřit individuální názor,
- velmi často trvají na svém navzdory kritice,
- jsou plodní především za neobvyklých okolností,
- nejsou nezbytně „nejlepšími“ studenty,
- jsou originálnější, jejich myšlenky se kvalitativně liší od všech ostatních.

Biologické faktory

- Zkoumání kreativity z hlediska fungování lidského mozku, neuronů a paměti
- V minulosti biologické působení na kreativitu zkoumáno hojně ve spojení s duševními poruchami
- Téma hemisférické dominance
 - generalizace, že většina leváků je kreativnějších, protože u nich dominuje pravá hemisféra...názory se různí

Biologicko-psychosociální model

Současné závěry týkající se výzkumu kreativity (Dacey, Lennon, 2000)

1. Být kreativní neznamena pouze mít vysokou inteligenci – nadprůměrná inteligence je nezbytná, být intelektuální „génus“ třeba není
2. Kromě duševních schopností závisí kreativita na určitých tělesných, osobnostních a motivačních proměnných, stejně jako na určitých okolnostech vyplývajících z okolního prostředí
3. **Všichni lidé se rodí se schopností být na určité úrovni kreativní**
4. **Debata „povaha versus výchova“ je u konce – vliv biologických, psychologických a sociálních faktorů je prokázán**
5. Kreativita zpravidla kopíruje vývojové trendy v průběhu života a lze ji nejlépe rozvíjet ve vrcholných životních obdobích
6. Svět se rychle přetváří z orientace na vědomosti směrem k orientaci na zpracování informací, pro které je nezbytné tvůrčí myšlení
7. Není již pochyb, že tvůrčí schopnosti lze záměrně zvyšovat – jak u jednotlivců, tak u skupin

KRÁDEŽ

Zdroje

- DACEY, John S. a LENNON, Kathleen. Kreativita. Překlad Jan Adámek. Vyd. 1. české. Praha: Grada, 2000.
- FRANKOVÁ, E. Kreativita a inovace v organizaci. 1. vyd. Praha: GRADA, 2011.
- HORŇÁK, Pavel. Kreativita v reklamě. Vyd. 1. Zlín: VeRBuM, 2014.
- CHADT, Karel, KOUŘIL, Lubomír a PECHOVÁ, Jana. Art of creativity, aneb, Kreativita jako klíčová kompetence v době změn. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009.
- ŽÁK, Petr a René KAŠÍK. Kreativita a její rozvoj. Brno: Computer Press, c2004. Business books.